

งานแถลงข่าว “ผลการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านทักษะการเรียนรู้ของเด็กในพื้นที่เสี่ยงสารโลหะหนัก : 3 ปี หลังหยุดประกอบการเหมืองทอง”

เด็กไทยขอบคุณรัฐบาล 3 ปีภายหลังการระงับเหมือง สารหนูในตัวเด็กลดลงถึง 12 เท่าตัว ความบกพร่องทางการเรียนรู้น้อยลง ภายหลังโปรแกรมการฟื้นฟู พบว่า ระดับสติปัญญา ทักษะการเรียนรู้ และความรู้เท่าทันต่อการป้องกันสารพิษจากสิ่งแวดล้อมด้วยตัวเองของเด็กเพิ่มสูงขึ้น

สืบเนื่องจากปี 2558 ที่สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ได้รับการร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่รอยต่อ 3 จังหวัดรอบการประกอบกิจการเหมืองทอง ซึ่งต่อมาได้ทำการตรวจพบสารหนูในร่างกายของเด็กและผู้ใหญ่ในปริมาณสูง ในปี 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ระงับการประกอบกิจการเหมืองทอง และให้กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การดูแลสุขภาพประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ศูนย์วิจัยเพื่อสร้างเสริมความปลอดภัยในเด็ก คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี ได้ร่วมกับสำนักโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข ได้ทำการประเมินภาวะสารหนู ระดับไอคิว และภาวะการบกพร่องทางการเรียนรู้ในเด็กนักเรียน ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ของ 6 โรงเรียน ที่อยู่ในพื้นที่รอบๆเหมือง พบว่าร้อยละ 36.1 มีสารหนูในร่างกายสูงกว่าปกติ, ร้อยละ 38.4 มีไอคิวต่ำกว่า 90 ในเด็กที่ไอคิวมากกว่าหรือเท่ากับ 90 มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ร้อยละ 38.9 ทั้งนี้ มีการศึกษาในต่างประเทศพบว่าเด็กเมื่อได้รับสารหนูเข้าสู่ร่างกาย จะส่งผลให้มีไอคิวต่ำลง และมีความบกพร่องทางการเรียนได้ ซึ่งในพื้นที่รอยต่อ 3 จังหวัดนี้ยังมีข้อถกเถียงกันว่าค่าสารหนูนี้สูงมากก่อนนานแล้วก่อนการประกอบกิจการเหมืองหรือไม่ ?

ในปี 2562 สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ติดตามสถานการณ์ระดับสารหนู ไอคิว และความบกพร่องทางการเรียนรู้คิดในเด็กอีกครั้งในบริเวณพื้นที่เดิม โดยการสนับสนุนของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ภายใต้โครงการวิจัยเพื่อติดตามผลกระทบจากสารโลหะหนัก และฟื้นฟูภาวะบกพร่องทางสติปัญญา กระบวนการรู้คิด และการเรียนรู้ในเด็กประถมศึกษาปีที่ 4-6 ผลพบว่า สัดส่วนของการมีสารหนูสูงกว่าปกติในร่างกายของเด็กของ 6 โรงเรียนเดิม ลดลงจากร้อยละ 36.1 เหลือร้อยละ 4.5 ลดลง 12 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 เป็นการลดลงในทุกโรงเรียน ทุกชั้นปี และทุกเพศ ขณะที่เด็กที่ไอคิวมากกว่าหรือเท่ากับ 90 มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ลดลงจากร้อยละ 38.9 เป็นร้อยละ 22.22 และโครงการได้ฟื้นฟูเด็กที่พบความบกพร่องด้านสติปัญญาและการเรียนต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา พบว่าเด็กที่ได้รับการฟื้นฟู

มีทักษะการอ่านคำ สะกดคำ เข้าใจประโยค และคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการประเมินระดับสติปัญญา พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยของระดับสติปัญญาที่ 85.43 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย แต่หลังการฟื้นฟูพบว่า เด็กมีคะแนนเฉลี่ยของระดับสติปัญญาสูงขึ้น ที่ 90.11 คะแนน ซึ่งอยู่ในระดับสติปัญญาปกติ ความสามารถทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กอยู่ในระดับปกติเพิ่มขึ้นทั้งด้านความจำที่ทำได้ถูกต้อง ด้านสมาธิจดจ่อ และตอบสนองในงานที่ทำเร็วขึ้น นอกจากนี้ พบว่าเด็กมีความรู้เท่าทันในการป้องกันตนเองจากสารพิษในสิ่งแวดล้อมมากขึ้นหลังฟื้นฟู จากระดับน้อย เป็น ปานกลางที่ร้อยละ 41.9 อีกด้วย จะเห็นว่าความบกพร่องต่างๆหากเด็กได้รับการฟื้นฟูอย่างทันท่วงที และจริงจัง โดยครูและบุคคลแวดล้อม ย่อมส่งผลให้เด็กมีทักษะด้านการเรียนรู้ คิด และสติปัญญา ที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

รศ.นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ และนักวิจัยทุกท่านของสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า “ก่อนหน้านี้เราได้รับข้อมูลว่าสารหนูอยู่ในดินชั้นลึกของบริเวณละแวกนี้มานานแล้ว แต่ 3 ปีก่อนที่เราพบสารหนูในร่างกายเด็กๆ เราไม่รู้แน่ชัดว่าสารหนูที่สูงในเด็กมาจากการประกอบกิจการใดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมจนสารหนูสามารถเข้าสู่ตัวเด็กๆ หรือจริงๆแล้วเป็นสิ่งที่อยู่ในร่างกายเด็กๆทุกรุ่นทุกสมัยอยู่แล้ว แต่วันนี้เราพบว่าความเสี่ยงต่อการได้รับสารหนูในระดับที่เป็นอันตรายต่อร่างกายลดลงกว่า 12 เท่าตัว ภายใน 3 ปีหลังจากมีการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เปลี่ยนแปลง วอนตระหนักทุกฝ่ายหากจะให้มีการประกอบกิจการใดที่อาจทำให้สิ่งแวดล้อมกลับมาที่จุดเดิม ขอให้โปรดทำการประเมินให้ถี่ถ้วนว่าการประกอบกิจการนั้นจะไม่ทำให้มีความเสี่ยงต่อการได้รับสารหนูในเด็กๆกลับมาอีก รัฐบาลต้องทบทวนให้ดีกว่าจะมีมาตรการที่จะป้องกันสารพิษจากโลหะหนักกับเด็กและชุมชนโดยรอบอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไรไม่ให้ผลกระทบกลับมาอีก รวมทั้งมีวิธีการควบคุมที่เข้มข้นยิ่งกว่าเดิม ส่วนเด็กๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสารพิษก็ยิ่งจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟูกันอยู่ต่อไปในระยะยาว” นอกจากนี้ภาครัฐควรมีมาตรการช่วยเหลือครอบครัวหลังระงับการประกอบกิจการ ทั้งการจัดหางานให้ครอบครัวให้มีเศรษฐกิจที่ดี ที่จะดูแลครอบครัว โดยเฉพาะส่งเสริมลูกให้เติบโตเต็มตามศักยภาพ ส่งผลให้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสังคมอื่นๆตามมา

นพ.นพพร ชื่นกลิ่น ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กล่าวว่า “โครงการวิจัยฯ ดังกล่าวนี เป็น 1 ในงานวิจัยภายใต้แผนงานวิจัยการปฏิรูปสุขภาพและการพัฒนาเด็กในศตวรรษที่ 21 และยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติ ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพเด็กไทยทุกคนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ มีความคิดสร้างสรรค์, ปรับตัวได้ดี, ทำงานร่วมกับคนอื่นได้, มีคุณธรรม และเป็นพลเมืองที่ดี ทั้งนี้ เพื่อสร้างความรู้ อด

ช่องว่างและป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชนที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นในอนาคต และรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ความสำคัญของเรื่องนี้จากประเด็นสารพิษหรือโลหะหนักที่ปนเปื้อนไปกับห่วงโซ่อาหารและสิ่งแวดล้อมนั้น จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพกับทุกเพศทุกวัยและส่งผลต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ เมื่อได้รับสารสัมผัสในปริมาณที่สูงหรือเรื้อรัง โดยเฉพาะเด็กจะมีความเสี่ยงต่อการได้รับมากกว่าผู้ใหญ่ 5 เท่า โดยข้อมูลทางวิชาการและการแพทย์พบว่า เด็กที่ได้รับสารโลหะหนักแบบเฉียบพลันหรือเรื้อรังจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพในด้านต่างๆ รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อความบกพร่องทางการเรียนรู้ และระดับความสามารถทางสติปัญญา”

นพ.นพพร กล่าวต่อไปว่า ผลของโครงการแสดงถึงสถานการณ์การปนเปื้อนโลหะในพื้นที่เสี่ยงและมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพเด็กและชุมชนต่อเนื่อง แต่หากมีการจัดการและลดปัจจัยเสี่ยงด้านการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะการจัดทำแนวทางหรือคู่มือการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ เพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินการเฝ้าระวัง เตือนภัย และสื่อสารสาธารณะ ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในพื้นที่ จะสามารถช่วยจัดการและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในพื้นที่เสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปตามเป้าประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์อนามัยและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2560-2564) กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้อำนวยการ สวรส. กล่าวปิดท้ายว่า การเผยแพร่ขยายผลการวิจัยในวงกว้างให้เกิดเป็นนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติเป็นเรื่องสำคัญ โดย สวรส. จะสนับสนุนการขับเคลื่อนส่งต่อไปยังผู้กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสาระสำคัญของข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่องนี้คือ การทำงานตรวจสอบระดับสารหนูในสภาพแวดล้อม ดิน น้ำ อาหาร อย่างสม่ำเสมอและรายงานผลแก่สาธารณะ, จัดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับเด็กจากสารพิษต่างๆ, จัดหาพื้นที่เล่น/เรียนรู้ในชุมชนแก่เด็กและครอบครัวที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสติปัญญา การเรียนรู้และรู้เท่าทันตนเอง, พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในการเลี้ยงดูเด็ก, พัฒนาศักยภาพครู, ดำเนินนโยบายแบบเฝ้าระวังเพื่อลดความเสี่ยง เช่น การประเมินผลกระทบเพื่อนำไปสู่การดูแลแก้ไขที่ทันที่ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ, เฝ้าระวังและค้นหาแหล่งกำเนิดสารพิษอื่นๆในสิ่งแวดล้อม และทำการปรับปรุงแก้ไขการกระจายจากแหล่งนั้นๆ รวมทั้งการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนากระบวนการทำงานบูรณาการร่วมกันระหว่างครอบครัว ชุมชน โรงเรียน หน่วยงานด้านสาธารณสุขและหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อสุขภาวะที่ดีของเด็กและชุมชน และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของเยาวชนไทยต่อไป